

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
<i>Helben nuznoz nordva:</i>	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kérésre visszadánára vagy megőrzésére nem vállalhat.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 2 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 3.

A haldokló képviselőház.

Az öt évi ciklus vége felé jár, haldoklik a mostani képviselőház, csak a vak nem látja rajta a végvonaglás jeleit, ellenben a beavatottak régen szemlélik azt az eltorzult arczulatot rajta, amelyet a tudomány »facies hypocratica«-nak nevez.

Ily körülmények között hiába fenyegetőzik a félhivatalos tollas had, hogy fölösztatják az országgyűlést, ha az ellenzék nem pariroz. Amikor ez a rémes intelem még fog ott volna, akkor a korona nem adta hozzá beleegyezését, egyszerűen abból az okból, mivel ily abszolutisztikus rendszabályok nem igen illenek bele az alkotmányos kormányzat keretébe. A korona mentette meg ekképpen az alkotmányosság garanciáinak alapelvét a szabadelvűnek nevezett kormány és párt önkénykedő viszketegével szemben. A következmény megmutatta, hogy a korona ezuttal is leghivatottabb öreül bizonyult az ország alaptörvényeinek.

Ezek után nem csoda, hogy senki sem beszél ujabbán a fölösztatásról. Minek is! Mikor végfeloszlásnak indul a kormány is, meg a parlament is, kiváltképpen a szabadelvűnek nevezett párt, mely nagyon jól tudja, hogy mióta a *fronde* erőszakos útjára lépett, azóta a kebelé-

ből kikerült kormány, melyet ez idő szerint még Bánffy-miniszteriumnak hívnak, nem látott magyar minisztertanácsot, melyen *király urunk ő Felsege elnökölt volna.*

Ez ideig az évi költségeloirányzat megállapítása ily minisztertanácsban történt.

Most az is elmaradt.

Elmaradt pedig azért, mert a korona tanácsosai nem tanácsolni akartak, hanem *diktálni.*

És még az ő lapjaik mernek beszélni a korona bizalmáról.

A nyitrai és stomfai zsarnokság így tört magának utat fölfelé, föl egész a magas kormányzati régiókba.

És mi lett a vége? Deficit.

A haldokló képviselőház elé ez a kormány a megbolygatott pénzügyi egyensúly ijesztő rémével kénytelen lépni, mint a szabadelvűség harmadszor ismétlődő eredményével.

A nagy liberális-radikális rugaszkodás oda lyukadt ki, hogy *vagy az adókat kell emelni vagy újabb drága kölcsönért kell Rothschildéknál antisambrirozni.*

Egyik olyan veszedelem az ország adófizető népére, mint a másik.

Ha ilyesmi egy konzervatív kormányval megesezt volna, már régen nagy vajadásokat idéztek volna elő a liberálisok. Így pedig az egyházpolitikai radi-

kálizmus mámorától vajmi sokan nem veszik észre az ország romlását, nem akarják látni, hogy a szélsőségek kicsapongásait keservesen meg kell fizetni és rémséges utóbajaikért lakolni kell.

A Kossuth-frakció, mely a kormányt tüskén-bokron támogatva lehetővé tette az egyházpolitikai radikálizmus keresztülvitelét, viseli a kormánypárttal a felelősséget a deficitért, valamint az következendő adó-emelésért, mely mindenképpen be fog következni, akár adó-reformnak, akár konverzióknak nevezzék el azt a pénzügyi műveletet, melyet a deficittes szabadelvű kormányzat által újból megbolygatott államháztartási egyensúly helyreállítására terveznek.

Ez a szomorú eredmény igazolja ama bátor, körültekintő és önzetlen hazafiak eljárását, akit óva intettek a vészes következményektől, midőn a budapest-terézvárosi *Mob* ki akarta fogni a lovakat Wekerle, akkori kormányelnök s pénzügyminiszter, a nagynak híresztelt finansier kocsija elől.

Igazolja őket inkább, mint bármilyen esemény, melynek éppenséggel nem vagyunk szükében; például az, hogy a polgári anyakönyvvezetők majdnem hétről-hétre változnak és még azt a stabilitást sem bírják megadni ennek a szabadelvű intézménynek, aminővel akár a mezőrendőri törvény dicsekedhetik.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Pártolásra érdemes vállalat.

„A Biblia és a Tudomány“ hetedik füzetje megjelent. A 6. füzetben megkezdődött »A Biblia és a Földrajz« című szakasz, Dugovich Imrétől. Az első szakasz: »Az Egyptologia és a Biblia« még nincs befejezve; de a kiadó jónak látta új szakaszt kezdeni, hogy a mű tartalmát különböző oldalról mutassa be.

Az eddig megjelent füzetekből már kitűnik, hogy itt az újabb magyar irodalom egyik legnagyobb tudományos alkotása készül. Ugy az egyptológiáról, mint a földrajzról szóló szakasz alapos tudományosságával, kellemes és világos előadásával tűnik ki. Legfeljebb azt lehet kifogásolni, hogy mindkét szakasz nagyon széles alapon indult meg, s nagyon hosszúra készül nyulni. Ezt sem azért kifogásoljuk, mintha a kérdések ily terjedelmes tárgyalása becses és érdekes olvasmány nem volna; hanem csak azért, mert ily keretben az egész munka roppant hosszúra fog nyulni, s a mi közönségünk, mely csak olcsó munkákhoz van szokva, visszariad ily terjedelmes és természetesen ily drága munka beszerzésétől.

A füzetek lassú megjelenése így is azt sejteti, hogy a vállalat anyagi nehézségekkel küzd. De éppen azért hívják fel a művelt közönség érdeklődését e becses vállalatra, hogy pártolásával siessen annak fennállását biztosítani. Ily sokoldalú, érdekes és tanulságos munkát még a külföldi irodalom is alig mutathat fel.

»A Biblia és a Tudomány« megrendelhető Budapesten, Gyár-utca 5. sz. Ára egy évr.: (52 füzet) 20 frt, félévre 10 frt, negyedévre 5 frt. Egyes füzet 60 kr. **Dr.**

Tódor jubilál.

Irta: VIDOR EMIL.

Mint minden bolondság, úgy ez is diákoromban történt velem.

Volt abban a városban, ahol én gymnasiumba jártam, egy gazdag speczerájos, névszerint Demjanovics Vazni és annak egy magamfajta fia, Tódor. De nem Tódor körül forog a történet középpontja; hanem Demjanovics ur lánya, mondanom sem kell, hogy szép lánya, Delia körül.

Miután a Tódor gyerekkel nagyon jól voltam, majdnem mindennap beszélhettem a szép Deliával (ki mellesleg monda akkor mult 14 éves). Ami pedig a történet tovább fejlődését illeti, föl kell említenem, hogy Delia szeszélyes

kis hölgy volt. — Na így aztán eleget tettem kötelességemnek, amennyiben művemnek megadtam a bevezetést, ami pedig a tárgyalást és befejezést illeti, azt egy csapásra meg fogom cselekedni.

Itt közbeszúrva, mint figyelmen kívül való eseményt fel kell még említenem, hogy biz Demjanovicséknál nem igen fogadtak valami szívesen — már t. i. az öregek.

Bántam is én azt. Elég az hozzá, hogy ott voltam, és ez meg éppen elég volt nekem arra, hogy a legboldogabb embernek képzeljem magamat. Mert megvolt az a jó szokása a Tódor gyereknek, hogy igen szeretett olvasni — s mivel én már nagyon bejáratos voltam, akkor is elővette könyvét és olvasott, mikor én ott voltam.

Ez meg aztán az én malmomra hajtotta a vizet. Mert ugyan mit is csinálhattam volna egyebet, mikor Tódor olvasott és Delia meg mindig talált akkor valami dolgot a folyosón; mintha vagy segitettem Deliának vagy nem, de azért mindkét esetben beszélgethettem vele. Ezért aztán annyi olvasni valót hordtam össze Tódornak, hogy szó sem lehetett arról, a milyen szenvedélyes olvasó volt, hogy beleavatkozzék abba, amiről mi Deliával beszélgettünk.

Hát ugyan miről is beszélgethettünk? Ugy-e, jó lenne azt tudni? Hát megmondom. Először is szóba jött az idő. Azután az időjárása a vetésekre nézve, ezt követte a vetemények állása és ha még kifutotta az időből, a kanári madarak is szóba jöttek. De azért bennem megvolt a jó szándék másról is beszélgetni. De hogy

Ez a tény, a deficit s a vele kapcsolatos anarchikus körülmények szemfedőjét képezik a liberalis egyházpoltikának, amely szemfedő nedves az adófizetők, az adóvégrehajtásokkal koldusbotra juttatott államfentartó polgárság könyeitől.

A haldokló képviselőház siralmas látásától hová forduljon a hazája sorsán búsuló hazafiak tekintete, hová a frondeur kormány deficitesez gazdálkodásától?

A koronához.

A korona egyedül mentheti meg az országot attól a nagy csapástól, melynek neve: korrupció.

Uj kanonok.

Mint örömmel értesülünk a nagyváradi gör. kath. káptalan évtizedek óta üresedésben lévő két helye közül a másodikra ő Felsége N y e s M ó z e s semináriumi aligazgatót nevezte ki.

Gratulálunk az új dignitáriusnak és gratulálunk P á v e l Mihály püspök ur Ó nagyméltóságának, a ki nagyváradi gör. kath. egyházmegye annyi jeles papja közül N y e s M ó z e s ben egyikét a legjelesebbeknek nevezte ki a jól megérdemelt méltóságra.

Az új kanonok életrajzi adatait röviden a következőkben adjuk: 1843-ban született Gurbán. Tanulmányait a nagyváradi kath. főgymnaziumban és papnöveldeben végezte, hol is a seminárium ma is emlegetett tanárának, az öreg A n d r á s s y kanonoknak kedvenc tanítványa volt.

Legelőször Genyétén volt alkalmazva, honnan nevének halála után püspöke észrevéven a tevékeny lelkész használhatóságát, a gör. kath. semináriumba hozta tanulmányi felügyelőnek. Városunkban való tartózkodása óta el lett halmozva az egyházi címek és kitüntetések egész seregével. Gyors egymásutánban lett: preparandiai tanár, finöveldei hitszónok, a házassági törvények tanácsosa, zsinat vizsgáló, szentszéki ülnök, az egyház számvéviszéki tagja, tiszteletbeli alesperes. Jelenleg semináriumi vicerektor.

Az új kanonokról általánosan tudva van, hogy egyike az egyházmegye legjelesebb szóno-

kainak. Legutóbb a gör. kath. finövelde templomának jubileumán ragyogtatta ékesszólását s a bucsuról olyan ciklós beszédeket tartott, hogy azt mindenki gyönyörűséggel hallgathatta. Méltóbb egyéniségekkel nem lehetett volna a két évtizedek óta árva káptalani stallumot betölteni, mint J u h á s z György, a már beinstelt és N y e s M ó z e s a most ujonnan kinevezett kanonok.

A Miasszonyunkról nevezett szegény Iskola-testvérek megérkezése Debreczenbe.

Debreczen, 1896. szept. 2.

Korszakot alkotó városunk történetében az a tény, melynek valóságát oly régóta óhajtjuk, mely most tiszta örömmel tölt el bennünket — az apácák megérkezése. Hétfő estére augusztus 31-ére volt jelezve érkezésük, s akik áldásos munkájukat oly igénytelenül elismerésre nem számítva szokták teljesíteni, a szegény egyszerű nénikék oly fogadtatásban részesültek, amilyent csak a dicső, híres nagy emberek szoktak adni.

Már jóval 7 óra előtt feketéllett a sok ember az utcákon, kik részint fogadni, részint látni kívánták a nénikéket. A templom elé folyton nagyobb-nagyobb csapatok érkeztek, egészen megtöltve a széles utcát; Teleky-utcán, mely a piacról a templomhoz vezet, alig közlekedhettek a kocsik, a vasutnál pedig minden zeg zuga az indóháznak zsuffolásig megtelt.

Hét órára megérkezett az iskolaszék és egyháztanács a díszmagyar ruhába öltözött leánykák, volt tanítónőjük N a g y n é [Z a m b o r o v s z k y Ludmilla asszony vezetése mellett sok szép csokrot hozva a »K e d v e s t e s t v é r e k « üdvözlésére. Amint közeledett a vonat érkezésének ideje, egy nőt az izgatottság is, s az előbb érkező vonat utazói képzelni sem tudták, mi lesz itt, csak később hallották, hogy egy város népének szeretete nyilatkozott meg ily inpozansul azok irányában, kik életüket e város polgárai gyermekeinek vezetésére szentelték.

Sajátságos képek tüntek fel szemeim előtt látva ez örvendő váró tömeget.

Alig egy századdal ezelőtt (1716) léptek e város területére először szerzetesek, sz. Ferencz-

rendi atyák, mivel a reformáció idejében megszűnt a róm. kath. egyház Debreczenben. Külön törvény biztosította az atyák letelepedését, mégis mint a krónikás mondja »a városban meg nem törtéven, a kapukon kívül a Boldogfalvi kertekben mutatott ki hely számukra — s hogy el ne pusztuljanak, a magistratus küldött nekik enni.« Alig 100 év s majdnem mesebe illő változás amaz, és eme fogadtatásról. 1716-ban állott helyre a plebánia is. Keczer István lett a plebános és három hívőből állott a debreczeni plebánia; templom iskola és paplak, egy nádas fedelű házban lévén elhelyezve.

Ma négy pap áll a pastorióban a hívek rendelkezésére, 10,000 lélek alkotja a debreczeni plebániát, gyönyörű templom, korszerű iskolák s az új zárda ékeskednek bent a városban. De hagyjuk a reflexiókat és csengő jelzi a vonat megérkezését, a várva vártak itt vannak. Őt feketébe öltözött alak körül központosul a figyelem. Ők azok, milyen fiatalok, milyen kedvesek, cseppet sem látszanak mogorválnak stb. hangzik minden felé, majd megszólal az éljen s zug percekig.

Most elő lép egyházunk főgondnoka, V á c z y János, az egész városnak kedves Muki bácsija s az ő jó, mesterkéltséget nem ismerő, nem szerető szívével, igazi magyar őszinteséggel mondja el rövid, de kedves dicitóját s mondókájában a H o z o t t I s t e n t, ő utána a fent említett tanítónő üdvözlö a néniket, majd a gyermekek s több előkelő hölgy virágokat nyújtottak át, mire a főnöknő elfogódva, pár szóval mond köszönetet. Ezután megindult a menet. Azaz: ki lett adva a jelszó, hogy induljunk, de a kivétel lassan ment az óriásivá szaporodott tömeg miatt.

Végre hosszú kocsisorban megindult a menet a templomhoz.

A templom fényárban uszott. Huszonnyolcz gázláng és számtalan gyertya fénye ragyogta be az Ur házat s a főbejárattól a szentélyig két sorban álltak sorfalat égő gyertyákkal a Rózsafüzér társulat tagjai. Az ajtóban Ő Méltósága, dr. W o l a f k a Nándor a v. püspök s plebános ur várta fényes segédletével a nénikéket s a kereszt megcsókolása után processzióval vonultak a szentélybe.

Erre felhangzott az orgona hangja »V e n i -

másra terelhettem volna a beszéd fonalát, Istenments!

Egyszer valami nagy szenzáció történt a városban. A jegyzőnek szép 17 éves leánya, az ügyész maturanus fiával beleugrott a folyóba. Szerencsére Sziky bácsi, ki épp akkor a parton horgászott, nyakon csipte őket és kifogta. Na most már lesz hát miről beszélni. Aztán beszéd közben ráterelem a dolgot arra, a mire már oly régen akarom, hogy... de minnek mondjam, ugy is sejtik tán.

Délután örömprepsve megyek el Demjanovicsékhöz. Az öregek a szőlőben voltak, Delia pedig — zongorázott. Soha alkalmasabb pillanat, mint ez.

Amint beléptem, Delia rögtön rázendítette, hogy »Szöke legény csitt, csitt, csitt.« Leültem, míg vége lesz, gondolva, hogy soha alkalmasabb pillanat nem lesz arra... mint ez. Végre abba hagyta.

— Na lássa, éppen jókor jött Tódor, belefáradtam már a kotta forgatásba, hát majd lesz szives maga forgatni.

— Oh, hogy ne. Hát most mit csinál Tódor?

— Hát nem látja — mondá nevetve. Ott ül a sarokban és olvas.

Aztán látom én is, hogy ott van egy fotel mélyébe elbujva, elmerülve olvasmányába.

En meg aztán remélve a bekövetkezendőkben, hozzáláttam a kottákat forgatni; forgatom

türelmesen vagy egy félóráig, alig szólva egymáshoz egy pár szót.

Egyszer aztán becsapja a zongorát és kérdi tőlem, hogy mi újság?

(Na hála Istennek!) Kezdem mesélni neki az öreg Sziky jó fogását és beszéltem neki erről annyit, míg végre oda jutottam, hogy... Egyszerre félbeszakit Delia.

— Jaj de melegem van! Iszonyu egy hőség. Ugyan nézze meg csak, hány fok meleg van?

En aztán megnéztem, hogy hány fok meleg van és elbeszéltem neki azt is, hogy a számtanból szekundát kaptam.

Es ez így ment mindig, akármilyen történt. Mindig félbeszakított, hogy a jég elverte a lenesét, hogy az eczetbe való ugorka milyen szép és hogy a kanári madár két tojást kiköltött.

Hát nem birtam soha odáig vinni a dolgot, hogy bevallhattam volna neki, hogy mennyire szeretem.

Egyszer egy délelőtt megyek Tódorhoz, hogy megcsináljuk a latin házi gyakorlatot. Már meg is volt félig, midőn kimentem a folyósóra, hogy vizet igyam, mert nagyon szomjas voltam.

Alig nyelem le az utolsó kortyot, valaki hátulról gyengéden megérint és e szavakat mondja:

— Kedves Guszt, szeret maga engem? Hátrafordulok, és kit látnak szemeim? Kit? Hát Delia!

— En?! Hogyne, hisz... és már térdeim kezdtek roskadozni, kezem meg a szívem tájékan tévelyegni.

— Na, ha igen, legyen szives, tisztítsa meg helyettem ezt a tál zöld paszulyt, mert igen sürgős dolgom akadt a kertben.

Egyszerre megegyenesedtek roskadozó térdeim, de hiába; mit csináljak? elővettem a nagy tál paszulyt és elkezdtem tisztítani. (Tódor pedig nem győzven várni, valószínűleg félretette a latint és olvasott.)

Már a vége felé jártam, hát ki jön ki a szobából, mint — a mama.

Kezit csókolom! — kiáltám a sarokból.

Jesszus Márja! — sikolta fel a mama megijedve és csak azután nézett körül és látta, hogy a sarokban tisztitom a paszulyt.

— Hát maga mit csinál itt? Ugy megijesztett, hogy igazán

— Tetszik látni, tisztitom ebédre a paszulyt.

— Maga?! Hát Delia hol van?

— Sürgős dolga akadt a kertben.

Erre aztán eltűnt a mutter és én meg kérszen lettem a paszulytisztítással. Diadalmasan viszem be Zsuzsának, a szakácsnének, hogy itt a paszuly, rántsa hát most már be. Ezért aztán Zsuzsa adott egy karéj friss kenyeret, amit jóízűen elfogyasztottam és mentem be Tódorhoz.

Miután nagynehezen felráztam könyökei közül, hogy birhattam vele beszélni, félretolta olvasnivalóját és megcsináltuk a latint. Már

s a n e t e - t intonált a celebrans főpap, mely éneket a hívek folytatták lelkesen s buzgón. — A szentséggel adott áldás után processzióval, a Sz. Mária társulati lobogó elővittele mellett vonultak új lakásukba a meghatott testvérek. — Az öt néne fekete ruhában meghatva jött a nép közt, mely égő gyertyákkal s lángoló szeretettel vette őket körül.

A zárda imatermét, mely csinosan volt feldisítve, a város előkelőségei töltötték meg. Ide vezette dr. Wolafka Nándor püspök s plébános ur a nénéket. Kérve reájuk a Magasságbeli áldását, hogy azt a nemes czélt, mely őket ide hozta, hogy ugyanis vallásos, szófogadó, és honleányi érzelmű nőket neveljenek a hazának, sikerrel keresztül is vihessék.

Ezután a főpap a szobákat szentelte meg, mire a processzióval együtt mindenki távozott a zárda falai közül, csak a nénikék maradtak ott boldogan, erőt merítve feladatukhoz a szíves szeretetteljes fogadtatásból.

Másodikán kezdték meg a beiratkozásokat s így magasztos hivatását is megkezdi már most kitűnő kezekre bízott felsőbb leány nevelő intézetünk.

Isten áldja azokat, kik e mű létrehozásán fáradoztak, a nemes lelkű alapító nőt, a hívei érdekét szíven viselő dr. Schleich Lőrincz bíboros főpásztor ő Eminenciáját, a lánglelkű fáradozást nem ismerő v. püspök plébánost s a jó néniket.

Pálffy.

Hová jutottunk ? !

(—a.) Most tartják osztrák kath. testvéreink IV. nagygyűlésüket a Salzach partján épült ideálisan szép városban, Salzburgban. Semmi összeköttetésben vele nem állunk; ha van ottan néhány magyar ember, azok csak mint vendégek szerepelhetnek ott, senkit nem képviselnek. Mégis érdeklődünk a nagy-gyűlés iránt, hogy összehasonlítást tehesünk a mi állapotainkkal.

Még csak a megnyitó gyűlés volt meg; a határozati javaslatokat nem is ismerjük, tehát csak a külsőségekről lehet szó, de ezek is elég tanúságot nyújtanak.

A megnyitó gyűlésen jelenvolt a hely-

tartó is, Thun gróf. Beszédet is mondott ott a *kormány nevében*. Utalt a kath. egyház fontos szerepére az ország történetében; *örömét* fejezte ki a vallásos szellem újabb föllendülésén s üdvözölte a kath. kongresszust, mint a materializmus és a *jövő krízisének ellensúlyozóját és kívánta*, hogy a katolikusok jávára czélzó működése sikeres legyen. Az üdvözölő táviratok között felolvasták *Ledebur gróf, földmivvelésügyi miniszter* sürgönyét is. Beszélte Salzburg város *polgármestere*, Zeller is, aki egy tisztán kath. jellegű egyetem felállítását sürgette. Tehát helytartó, miniszter és polgármester nemcsak udvariasságból, hanem tevékenyen vesznek részt a kath. nagy-gyűlésen.

És nálunk? Azt láttuk ismételtén, hogy Lónyay Menyhért, Tisza Kálmán és Bánffy Dezső báró miniszterelnökök, Vay Miklós és Vay Béla bárók, főrendiházi elnökök, Péchy Tamás és Szilágyi Dezső képviselőházi elnökök. Darányi miniszter, Radó Kálmán és Dégenfeld József főispánok és Simonffy polgármester részt vettek protestáns gyűléseken, — — — és dicsérettel halmozta ezért el őket az egész sajtó. De hogy kath. vallású miniszterek vagy főispánok mertek volna ilyen tenni, — arról nincs tudomásunk. Még csak az kellene! Apponyi Albert nem miniszter, hanem csak ellenzéki vezér; de ha egyszer elvetődik kis misére valamelyik templomba, akkora jajgatást visznek végbe a jerikói trombitások, hogy majd bedül tőlük a lipótvárosi bazilika kupolája.

Hát még ha egy kormány annyira megfélemedne magáról, hogy örömmel üdvözölve egy kath. gyűlés! . . . mi lenne akkor? ! Elképzelni sem tudom egyik eshetőségét sem.

A bécsi Lipótvároshól összeverődött demokraták és liberálisok eleven minisztert láttak; a politikával nem foglalkozó kath. egyesületek kongresszusa — árnyékukat sem látta.

A főispánnak és a polgármesternek, akinek területén az illető kongresszus ülészik, udvariassági kötelessége lenne üdvözölni azt. Dégenfeld és Simonffy

elég szorgalmasan teljesítik kötelességüket Debreczenben a protestáns gyűléseken; — — kath. főispán vagy polgármester még nem merete megtenni.

Nem is csuda; mikor az elcsapással vagy áthelyezéssel fenyegetik a legutolsó államhivatalnokot is, ha be mer vitatkozni egy politikával távolról sem foglalkozó kath. egyesületbe.

Próbálnák csak meg, tiltanak csak meg a protestáns vallású államhivatalnokokat az ilyesfélét, hogy felzúdulna a »közvélemény« és a »hazafias« sajtó. Még a katolikusok is segítenének nekik, miot segítették őket autonómiájuk kivívásában.

A jelek oda mutatnak, hogy a magyar katolikusok is megunták már ezt a lealázó szerepet. Orkányszerű lelkesedéssel fogadták a kath. egyesületek közgyűlésén Hornig püspöknek férfias energiára valló, lelkes felkiáltását: »*Nem akarunk másodosztályú polgárok lenni e házban.*

Nem csuda azért, hogy az ilyen furcsa »egyenlőség«, ez a kétféle mérték, amiben a protestánsok és a katolikusok részesülnek az államhatalom képviselőitől, felnyitja a katolikusok szeméit, hogy öntudatra ébrednek s mind hangsúlyosabban követelik elkobzott jogaikat.

Osztrák kath. testvéreink helyzetét és sikereit különben nem irigyeljük, — nem is ezért irtuk e sorokat; hanem csak rá akartunk mutatni arra, hogy: *hová jutottunk, mennyire sülyedtünk mi magyar katolikusok a tespedés hosszú, szomorú éveit alatt?*

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlaub park) nyitva ma d. u. 3—5-ig 20 krért. Más időben 50 kr.

Szept. 3. Iparosok tömeges felrándulása a kiállításra.

3. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órákor.

3. Az iparostanoncz iskolai bizottság ülése a városházán d. u. 4 órákor.

mentem volna el, midőn jönnek ki a kertből Delia és az ő mamája.

Hát képzeljék csak el, mi volt az a sürgős dolog, ami végett Delia rám bizta a paszuly megtisztását. Semmi más, mint hogy a kertben levő málnabobokat megdézsmálja s a kezeit megösszeszurkálja. Igazán különös gondolatok forgolódtak eszemben Delia viseletéről, míg csak rám nem kiált a mama, hogy legyek oly jó és szakítsam félbe e házba való járásomat.

— De hisz nagysád kérem, most is a latin dolgozatot csináltuk Tóddal.

— Igen? Az latin dolgozat, mikor ő tudom is én, mit olvas, maga meg paszulyt tisztít. Hát ha latin dolgozat kell, majd elmegy Tódor magához, annál is inkább, hogy elejét vegyük minden kellemetlenségnek — pergett a mama; én meg jónak láttam egy szerény kiszúhanddal, illa-berek-náda-erekezni, talán örökre a Demjanovics háztól.

Alig vártam, hogy Tóddal beszélhessek, hogy mi lett légyen ennek a változásnak az oka. Tódor aztán elmondott mindent. Történetesen, egy idő óta Delia igen szórakozott, a házi dolgokat úgy tessék-lássék végezte, szóval semmi se ment úgy a kacsoi közt, mint eddig. A mama pedig ennek okát bennem látja (és nekem erről még csak sejtelmem se volt) azért kért fel, hogy ne menjek többet a házba. (De hisz akkor Tantalus kis Miska lesz hozzám képest.)

Még csak úgy kutya-futtában sem bírtam ezek felett gondolkodni, midőn Tódor szavamat

kérte, hogy amit most adni fog, arról nem szóllok senkinek. Oh, hogyne! persze hogy nem szóllok és természetesen szavamat adtam. Erre Tódor egy levelet adott át Déliától.

Mintha ágyugolyó lettem volna, úgy siettem haza. Hamar felbontom a levelet és mit olvasok? Azt, hogy először: ő, érte alatta Delia igen szerenesetlen (hja, én is az vagyok) másodsor: hogy igen boldogtalan (szegény! és az a mama nem engedi, hogy boldoggá tegyem) harmadszor: de majd fog ő azon segíteni, (oh a kis aranyos!) negyedszer: hogy még összejövünk egymással (isteni egy gondolat.) És hogy gondoljak rá mindig, emlékül küldött szép szöke hajából egy kis hajfürtöt. (Kis hus darab ne kalapálj ott a lajbi alatt!)

Igazán különös! Egész nap nem győztem eleget gondolkozni, hogy lehet valaki ilyen széles. Hisz hányszor rajta voltam már, hogy a mit most levélben elmond, élőszóval elmondhassa; de akkor meg a lencse, kanári vagy mi jutott mindig eszébe. Hiába kifürkészhetetlenek az asszony ismeret utai.

Örömtől eltelve alig vártam azt az alkalmat, hogy beszélhessek Deliával. — És ez el is érkezett.

Tódor ugyanis pontosan feljegyezte azon műveket, a miket olvasott és már a folyó szám az 500-hoz közelített. Ennek megünneplését egy fényes jubiláris lakoma által akarta nevezetessé tenni. Elakomára meg voltunk hiva Delia és én. Az 500-ik elolvasott mű jubileuma an-

nál is fényesebbnek és sikerültnek ígérkezett, mivel Demjanovics tata, mama egy közeli helyiségbe utaztak.

Eljött tehát a várt nap, a melyre életemben mindig emlékezni fogok.

A jubileumi ünnepély szintere, közbejött akadályok miatt a konyha volt. Itt állott az izlésesen felszerelt asztal. Az asztal közepén állott a szerencsés 500-ik könyv »Hucklebery Fin csodálatos kalandjai.« mellette pedig a külföldi enniválók, barackpálinka, sajt, diós kifli, likör, turó, dinnye, bürsalma lekvár, kávé, stb. Én annyira el voltam telve a boldogságtól, hogy majd kiugrottam a bőrből. Hát hogyne! Ennyire közel lenni Déliához és látni őt szinről szinre és beszélgetni vele. Nem is igen ettem csak egy kis sajtot, azt is megeszem tán egy pusztán, ha Zsuzsa megint nem nyom a markomba egy darab rozskenyeret. Mire beesteledett, készen lettünk az oszónával. Tódor behozta hegedűjét és játszott, Zsuzsa meg úgy elrakott mindent, mintha semmi sem történt volna, én meg Deliával csevegtem. Később mivel igen meleg volt benn (már hogyne!) kiültünk a folyósóra.

Ugyan lehet-e annál valami regényesebb, mint künn a hűs levegőn, a szép holdvilág és hegedűsöz mellett, egymás szeméibe nézve ábrándozni? Különösen, mikor Zsuzsa már szunyókált és bóbiskolt. Addig beszélgettünk Deliával, míg Tódor ott hagyott bennünket és belekezdett az 501-dik könyv olvasásába. Mi

- Szept. 5. A megyei központi választmány tárgyalásainak kezdete a választók névjegyzék ellen beadott felszólamlások tárgyában.
- 7. Biharmegyei közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor
 - 10. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 - 16. Megyei évnegyedes közgyűlés.
- Október 3., 4., Lóverseny a nagyvárad gyepen.

* A kath. kör millenniumi ünnepélye.

A kath. kör. már júniusban elhatározta, hogy millenniumi ünnepélyt rendez. A kiküldött bizottság tegnap terjesztette a kör választmányára az ünnepély programját, melyből ítélve a tervezett ünnepély igen szépnek ígérkezik. Lesz egy történelmi felolvasás, melyet egyik jeles történetirónk, dr. Karácsonyi János, akadémiai tag fog tartani. Az a hatalmas dalárda, mely már a kör megnyitói ünnepélyén oly méltó feltűnést keltett, több hazafias darabot fog előadni. Hazafias szavakat is fogja élelni a műsort. Este pedig bankett fejezi be az ünnepélyt. Az ünnepély napjaul október 4-ét, királyunk névnapját tűzte ki a választmány. A tegnapi választmányi ülésen különben még egy fontos dologban határozott a választmány. Elhatározta u. i., hogy a könyvtárt létesít. A kivitel módjait az elnökre kizta.

* József főherceg az álgjai temetőben.

Csütörtökön lesz gyászos évfordulója annak, hogy az álgjai erdő sűrűjében meghalt az ifjú László főherceg, a kinek kora vesztét siratta egy nemzet, gyászolta egy ország. A felséges szülők, — mint már közöltük, — a katasztrófa színhelyén gyönyörű kápolnát emeltek. Csütörtökön szentelik fel József főherceg felséges neje és a családtagok jelenlétében ezt a kápolnát. Ez alkalomra Algára érkezik József Agost főherceg nejével és a fiatal jegyespár is: Mária Dorottya főhercegnő s vőlegénye Orleans Fülöp királyi herceg is. József főhercegek szerdán Aradra érkeznek s néhány órai pihenés után folytatják utjukat Kis-Jenőre, ahol a kastélyt már be is rendezték számukra. Libits Adolf jószágkormányzó már tegnap Kis-Jenőre érkezett, hogy a felszentelési ünnep előintézkedéseire felügyeljen.

* **Az irgalmasok jubileuma.** A pécsi irgalmasok rendházának száz éves jubileumi ünnepélye aug. 31-én lőn megtartva. Az irgalmasok szépen felszított templomában reggel 8-kor Rónay Sándor cz. prépost, püspök, bógádi plébános teljes egyházi segédlettel tartotta a »Te Deum«-mal egybekapcsolt hálaadó ün-

nepélyes szt. misét, melyen a nagy számmal megjelent ájtatos közönség megtöltötte a templomot. A rendtagok már szombaton délután gyóntak és vasárnap reggel áldoztak; a hétfői istentiszteletkor istenes Jánosnak meglevő ereklyéjét csókolták.

* **Személyi hir.** Bázár Gyula főrealiskolai hittanár két hónapi vakációzás után városunkba visszaérkezett.

* **Nagyvárad legszebb sétahelye.** Biboros püspökünk bőkezűsége folytán létesült ezelőtt néhány évvel a »Schlauch-tér« nevű sétahely, mely már azóta egész kis földi paradicsommá változott, melyért méltán irigylük városunkat. Ezen kies park régóta érzett szükségét pótol, mert alkalmat nyújt a környék lakosainak valóságos levegő-fürdőre és az oly drága egészség ápolására szükséges sétákra is. Utóbbi időben, mióta a nevezett sétater bokrai és fái kissé megnöttek, városunk csavargói menhelyet keresnek s találnak ott, és nincs, aki őket ott zavarná. Ha nem csalódunk, már két ízben volt reá eset, hogy a csavargók egy ott sétálót megtámadtak, s ez ma is megtörténhetik. Azért a közönség jogos kívánságát véljük tolmácsolni, midőn erre rendőrségünk szíves figyelmét felhívjuk, hogy legalább egy száll rendőrt állítson a nevezett tere. Azonban nemcsak a közbiztonság forgott veszélyben, hanem a nevezett sétahely bokrait, fát, utait s löczeit is féltetni kell, mely utóbbiakat bizonyos emberbőrbe öltözött vandálok helyükről többször elhurcolva a bokrok közé dobtak s csak hosszas keresés után akadtak reájuk az ott dolgozó napszámosok. Beesüljük meg üdülő helyeinket és reméljük, hogy rendőrségünk feje, mihelyt a Schlanch-tér emez állapotáról értesül, nem fog késni intézkedéseivel, hogy annak épségét s jókarban tartását biztosítsa.

* **Uj posta- s telegráf-hivatalok.** Budapest-Vámház-körut elnevezéssel a székes-fővárosban új kincstári posta- és távirat-hivatal lépett életbe, továbbá Sopronvármegyében, Rábapordány, Egyed-Csanak, Szany-sz. Andrá és Veszprém megyében Marczaltó vasuti állomások állami s magán táviratok fölvételére hatalmaztattak föl.

* **A nagyvárad pályaudvar kibővítése** czimén előző számunkban hozott közleményünkre helyreigazító sorokat vettünk, melyeknek annál

készségesebben nyitunk helyet, mivel általunk egy irányatosan terjesztett hirnek vehetünk véget. Az idézett közleményben az mondták, hogy biboros s püspök urunk ő Eminenciája a Weber-szálló mellett levő épületet s nagy telket, ahol azelőtt a püspökségi uradalom hivatala volt, 8000 frtért engedte át az államnak a pályaudvar kibővítésére, »daczára« annak, hogy magán vállalkozók 16.000 forint vételért ígértek érte. Ez tévedés. A tényállás a következő: A nagyvárad lat. szert. püspökség azon épületének és telkének eladása iránt, a hol ezelőtt az uradalmi főtiszi hivatal volt, az összes helybeli lapokban történt kellő meghirdetés után nyilvános árverés tartatott, mely alkalommal azonban magánvállalkozók csakis 15.000 frt vételért ígértek. A megajánlott vételár a becárnál sokkal kisebb lévén, az ajánlattevők elutasítottak. Ujabbán a m. kir. államvasutak igazgatósága ígért a szóban levő telekért 27.000 frtot, mely ajánlat a miniszteriumhoz leendő felterjesztés végett el is fogadtatott s így a vételár tényleg 27.000, nem pedig 8000 frt.

* **Iskolai év kezdete.** Nagy élénkség az utcákon, de nagy sürgés-forgás főleg az iskolák beiratkozási termeiben. A gymnasiumban valóságos harcokat visznek egy-egy üresedésbe jött hely elnyeréséért. Sok szülő kénytelen gyermekét csak azért a polgáriba adni, mivel gymnasiumunk jó hirre oly népes ifjuságot hozott össze az új tanévre, a melyet befogadni képtelen. Az újvárosi róm. kath. elemi iskolában, mint értesülünk eddig 80-an, a községben 103-an iratkoztak be. A többi tanintézetekben is gőzerővel folynak a beiratások.

* Tömeges felrándulás a kiállításra.

A csefai járás helyettes főszolgabírójának Ercsey Kálmánnak vezetése alatt, a járás összes jegyző kara a millenniumi ünnepséges év alkalmával folyó hó 10-én, mintegy 500—600 emberrel felvonul Budapestre. Ott 4 napot töltenek s utközben a nevezetesebb helyeken kiállnak azok megtekintésére.

* Budapesti léggömb Nagyvárad közelében.

A m-lázuri erdősz ugyanis a Félix-fürdő közelében fekvő Mikló-Lázur mellett levő Kárándon járván, látta, hogy a kárándiak nagy tömegben összeverődve nagy félelemmel és csodálkozással bámulnak egy fán fennakadt nagyobb szerű hóllyagot s ez annyira imponált nekik, hogy

azért tovább beszélgettünk (most az egyszer nem jött szóba se a lencse, sem a kanári) míg egyszer csak, tudom is én hogy, csak látom, hogy térdepek Délia előtt.

Ünnepélyes csend. A távolból csak a fülemile csattogása hallatszik, hallatszott bizony a békák . . . azaz kuruttyolása és a tücskök csiripelése is és a langyos szellő kellemesen érinté arcunkat.

A fülemile éppen abban a perczen csattogott legédesebben, midőn bevallám Déliának, hogy szeretem. A nagy boldogságtól némán tekintettünk egymás szemébe, midőn heves esengyű szó riasztott föl ábrándozásunkból.

Lett erre riadalom.

A fülemile hirtelen elhallgatott, a hold a felhők mögé bujt, Tódor hamar a tankönyvét vette elő, Délia a szobába szaladt be, én meg, azaz hogy engem meg Zsuzsa bebujtatott a konyhába.

Egy szekrény mögé húzódtam meg.

Nemsokára hallom a nagy zajt, a mit a megérkező Demjanovicsék okoztak, magukkal hozván Delia keresztiszülőt.

A konyhában nagy a sürgés-forgás. Világos, hogy vacsorát készítenek. Figyelek, hogy kik lehetnek benn, senki más, mint én (a szekrényben) aztán Délia, meg Zsuzsa — na meg a mama.

Oh hogy nem bir az a mama most a szobában lenni, hogy megszabadulhatnék ebből a földi purgatoriumból.

Már azt se tudtam, mit csináljak s kinom-

ban a Zsuzsa keményített kötőt mind összegyűrtem. Egyszerre ujabb törsturás, már úgy értem, hogy, nem hogy kimentek volna, hanem még a keresztmama is bejött. Én aztán belenyugodva abba a mi lesz, végre lemondtam a megszabadulás reményéről, midőn e párbeszédet hallom:

— Ugyan kedves Hus, hát mér jöttél ki? hisz már kész a vacsora, már tálalnak is.

— Hát csak nem haragszol, ha szét nézek egy kicsit a konyhádban?

Uj élet ébredt bennem: kész a vacsora! hisz akkor megmenekültem! S csakugyan pár perc mulva hallom, hogy mennek be az ebédlőbe. Nagy örömmel kilépek a szekrény mögül, midőn magam előtt látom, Demjanovics Vazult teljes mivoltában.

— Hát ugyan, Guszti, miért bujik maga ide? Jöjjön be és vacsoráljon velünk, ne legyen olyan szerény.

Szerettem volna az ajtón kívül lenni; de mivel ettől igen messze voltam, mint egy viasz-báb vezettem be az ebédlőbe és úgy ültem ott, szememet a földre sítve, mint egy automata.

Nem birtam elképzelni, hogy mi lesz még ebből? Az öreg Demjanovicsék elkezdtek becézgetni, a mit eddig sohse tettek. Azt kellett hinnem, hogy minden jóra fordul. Csak azok a keresztiszülők ne mosolyogtak volna oly gúnyosan rám, hogy zavaromban a húst is kanállal akartam elvágni.

Egyszerre csak csend lesz.

Demjanovics Vazul teljes mivoltában feláll, kezében egy pohárral és e szavakat mondja:

— Kedves vendégeim! Nehezemre esik ugyan, de azért mégis teljesítem e fájdalmas hivatást, hogy Guszti barátunktól bucsuzzunk. Mint mikor az apa egyetlen fiát elveszti, épp úgy esik nekem is Guszti elmaradása házunktól. De hát hiába, kifürkészhetetlenek a sors utjai, éppen akkor kell tőlünk elszakadnia, mikor már mintegy családunk tagja és Tódornak az iskolai dolgokban oly hü kiségitője lett. De hiába! nyugodjunk bele és kérjük tőle azt, amit remélem, meg is fog tenni, hogy rólunk ne feledkezzék meg és tartson meg bennünket továbbra is jóindulatában.

Egyszerre világos lett előttem minden és egyszerre oda lettem. S hozzá még koczintanom kellett mindenkivel, még Déliával is.

Szerencsére vége lett a vacsorának s én valami ürügyet mondva, sebbel-lobbal távoztam. Az utcára kiérve, szabadon lélegzettem s cigarettára gyujtva gondolkodtam az emberi dolgok mulandósága felett; majd pedig elkezdtem dudolni »minek is van szerelem a világon.«

*

Déliát soha se láttam többet. Tódorral beszéltem eleget, de úgy ő, valamint én is, a jubileumi napot sohse hoztuk elő.

Most más városban folytatom tanulmányaimat — mint ismétlő . . .

nem merték levenni. Az erdész levétette a fárról s megnézve a hólyagszerű dolgot, látja, hogy az egy kis léggömb-foszlány, melyen „Konstantin” ... volt olvasható s a szó többi része már hiányzott. Ez a léggömb-foszlány valószínűleg a budapesti »Konstantinápoly«-ból kerülhetett *Kárádra*.

* **Szegednek ünnepe lesz** szeptember 5-én, a mennyiben az egyházmegye püspöke Dessewffy Sándor odaérkezik, hogy szeptember 6-án részt vegyen a város millenniumi ünnepségén. Szeged város törvényhatósága a főpapot ünnepiesen fogadja, tisztikara és képviselőtestülete pedig részt vesz a templom-téren emelt Szent-Háromság-szobor fölavatásán.

* **A Komendáns-réti temető bezárása.** Nagyon tul volt már telve a komendáns-réti, vagyis a Gilányi-sori temető. Már nem is volt egy talpalattnyi hely sem, minek folytán a nagyvárad rendőrség lépéseket tett a temető bezárása iránt s így valószínű, hogy a jövő héten már bajosan fognak e helyre temetkezni.

* **A mezőgazdasági termékek hamisítására** vonatkozó új törvény összes határozmányairaival együtt most lép életbe. A fővárosban a kerületi előjáróságok falragaszokon közlik az új törvény fontosabb szakaszait. Fgyelmeztetik a közönséget, hogy a tej, vaj, zsír, gabona, liszt, méz, vetőmag, abrak-takarmány és trágyaneműek hamisítása tilos s a ki azokat mégis hamisítja, az új törvény büntető rendelkezései alá esik.

* **Hamis kereskedelmi jelzők elbírálása.** A kereskedelmi miniszter a másodfoku iparhatóságok figyelmébe — egy praecedens eset felhozásával — ajánlja, illetve tudatja a hamis kereskedelmi jelzők elbírálását. Ugyanis nevezett miniszternek tudomására jött, hogy egy iparhatóság a külföldi lapokban közzétett hamis keresk. jelzős hirdetést nem ítélte el, illetve nem minősítette kihágásnak, mert külföldi lapban tétetett közzé. Ezen balvélekezés alkalmat nyújt az 1894. évi XVII. t.-cz. 58. §. kijátszásához s a belföldi iparosok és kereskedők eredeteinek megrövidítéséhez, valamint a magyar kereskedelem és ipar jó hírnevének csökkenéséhez. Így többi közt nagy ártalmára volt az érmelléki borkereskedésnek, hogy egy szélhámos czég hamis jelző alatt denaturált szeszből előállított kotyvalékokat hirdetett érmelléki baktort néven.

* **A nőemancipáció faluhelyen.** A tizenkilencedik század legújabb emancipált asszonyai Zombán valósággal befolyásolták a kántorválasztást és addig zajongtak, éljeneztek a templom és iskola körül, míg az iskolaszék engedve a kívánságuknak, elejtette a község érdemes, képzett és szorgalmas tanítóját, Lágler Sándort és megválasztotta Radics Gyula bácsalmási osztálytanítót, a ki egy csapással meghódította az asszonyokat. Választás után megkoszorúzták Radicsot s a vendéglőben győzelmi lakomát csaptak s kiszáradt torkukat 16 hordó sörrel öntözték meg. A korcsmáros személyében a nőemancipáció most alkalmasint egy lelkes előharczost nyer.

* **Szökött katona.** A Vedres-Ábrány körül hadgyakorlatozó katonaság egyik közlegénye, Mihucz Tógyer, megunta a gyöngyéletet s a katonamondurt, lopott tehát egy földmivestől bocskort és parasztruhát, aztán szépen ellillant. Szerencsétlenségére három községen sem tudott keresztül menekülni, elfogták és szuronyok között visszazsárolták ezredéhez. A czifra nyomoruságot, így hosszabbította meg a szerencsétlen bakkancsos, kinek a szive nagyobb volt az eszénél.

* **Meglopott dinnye-árusok.** A nagyvárad piacról hajtott haza hétfőn éjjel Balogh Ferencz uram, ki dinnyét adott el s vagy harmincz forintja volt a belső zsebében. Azonban az országot mellett megállt szekérével és elszundikált. Ezalatt valaki zsebeit kikutatta s a 30 frt készpénzel és egy szűrrel megugrott.

Lám, Lám! Nemesak piaczi, hanem országuti sipisek akadnak mostanában. Vigasztalhatják magukat a rendőrök.

* **Rendőri hírek. Bezárt lakás.** Özv. F-né, háztulajdonosnak, valami perpatvara akadt lakónőjével, Cz. J-nével, minek folytán kölcsönösen felmondtak egymásnak. Ez utóbbi elis költözött, azonban a lakás kulcsát, többszöri felszólítás dacára sem adta át a háziasszonynak, minek folytán ez a rendőrségnél tett jelentést s a kulcs elvételére, rendőri beavatkozást kért. Cz. J-né azonban ismét kinyilvánította, »hogy inkább meghal, de a kulcsot át nem adja«. Így aztán a költségére csináltattak a bezárt lakrészhöz kulcsokat. — **Kétszer kiadott lakás.** J. J.-né háztulajdonos nő a Nagy-Pecze utcában kiadta házának egyik lakását augusztus-októberi negyedévre és besöpörte augusztus elsején a teljes házbért; mivel azonban a lakófel nem költözött be azonnal, a kifizetett lakást kiadta másnak; mikor azután az első bérlő be akart költözni kibérelt lakásába, a háztulajdonos nő nem eresztette be, mivel a másik bérlő nem akart kihurezcolkodni. Ez nem utolsó élelmességre vall most, midőn körülbelül hétszáz lakás üresen áll Nagyváradon. — **Czipótolvaj.** Péter János ismert alakia Nagyváradnak s ma holnap a Fanyé Tógyer hírnevére emelkedik. Volt már büntetve lopásért, betörésért, verekedésért s ismeri már a rendőri hivatal minden zege-zugát. Tegnap megint elővette mesterségét, s Kein Sándortól czipókat lopott, hogy azokat eladva, néhány krajczárra tegyen szert. Azonban nyomára akadtak s fülön csípték a tolvaj babérokra törekvő embert s most a rendőrség börtönében álmodozik, ábrándjai beteljesüléséről. — **Verekedő lakatos legények.** Hatalmas verekedést rendezett három lakatos legény tegnap délután Országut-utcán. Egyiknek orrát is betörték s óriási néptömeg gyűlt egybe az érdekes látványra, mely tovább tartott egy óránál. Végre a korbázzal felől közeledő rendőr láttára mindhármán hódoltak a legigazabb magyar példabeszédnek: »szégyen a futás, de hasznos.« — **Verekedő kárpitossegéd.** A. H. szelid kárpitos mester, ritka eset, hogy valakivel összeütközzön. Tegnap azonban segédjénél Balogh Bélaival szóváltásba egyeledett s ez neki rohant gazdájának, ki csak nagynehezen tudott az izmos legény elől menekülni. Az esetről a nevezett iparos jelentést tett a rendőrségnél, hol valószínűleg a szokott eszközzel fogják kimérni a büntetést, e fegyelmetlen legényre.

x **Utóévad a Püspökfürdőben.** A Szent-László Püspök gyógy-fürdőben az utó-é v a d szeptember 1-én vette kezdetét. Az évad alatt a szoba árai ugy az első, mint másod osztályú lakaszobák felárbán számíthatnak, mire a fürdőző közönség figyelmét tisztelettel felhívjuk.

Nagyvárad zeneiskola.

A »Nagyvárad Zenekedvelők Egyesülete« az 1896/97-ik tanévre, fiú és leánynövendékek részére elkülönítve, a hegedű- és zongora tanszakra nyilvános zeneiskolát létesít.

Az iskola előkészítő, I., II. és III-ik tanfolyamból áll. Az előkészítő tanfolyamba felvételenek az életök 8-ik évét már betöltött, az olvasás, írás és számolásban legalább is az elemi iskola második osztályu tananyagának megfelelő előkészültséggel bíró növendékek; — az I., II. és III-ik osztályokba azok, kik már megfelelő zeneismerettel bírnak s azt az igazgatóság előtt teendő felvételi vizsgálatnál igazolják.

Tandij: a hegedű tanszakon: az előkészítő és első osztályban évi 20 frt, a II. osztályban évi 25 frt, a III-ik osztályban évi 30 frt; — a zongora tanszakon az előkészítő és I. osztályban évi 30 frt, a II. és III-ik osztályban évi 40 frt.

A tandij két részletben fizetendő: az első részlet a jelentkezés alkalmával, a másik pedig február elsején. Az egész évi tandiját a növendékek szülei még az esetben is kötelesek megfizetni, ha a növendék az iskolából évközben kimaradna, kivéve a növendékek elhalálozása, vagy a városból való elköltözése esetét. Szegény sorsu, kiválóan szorgalmas és

tehetséges növendékek korlátozott számban egész vagy fél tandijmentességben részesülnek. Tandijkedvezményért az iskolai és szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kérvények a zeneiskola igazgatóságához intézve, a jelentkezés alkalmával nyújtandók be.

Beiratási díj czimén minden növendék az évi tandijon kívül, a jelentkezés alkalmával 2—két frtot fizetni köteles, mely díj egyetlen növendéknek sem engedhető el.

Az intézeti zongorák kivételével a szükséges hangszereket, valamint a hangjegyeket a növendékek maguk tartoznak beszerezni.

A beiratásokat, felvételeket Réz Mihály egyesületi igazgató, a községi polgári fiúiskola helyiségében (Nagypiacz-tér, I-ső emelet) szeptember 1-től 10-ig, naponként d. e. 11-től 12 óráig eszközli, kitől bővebb felvilágosítás is nyerhető.

Amennyiben a hegedűn és zongorán kívül bármely vonós, vagy fuvó hangszer, esetleg énektanulásra elegendő számmal lenne jelentkező, azok részére a szükséges szaktanfolyamok felállíthatnak.

Az iskola főfelügyeletét a zenekedvelők egyesülete választmányából e célra alakult igazgatóság gyakorolja s az oktatást városunk legelőnyösebben ismert zenetanárai és zenetanárnői eszközlik.

Miről a m. t. szülők és gyámok azon felkéréssel értesítetnek, hogy amennyiben a zeneiskolát igénybe venni óhajtják, az iránt a jelzett helyen és idő alatt annyival is inkább jelentkezzenek, mert a beiratási idő elteltével egyetlen növendék sem vehető fel.

Nagyvárad, 1896. augusztus 31.

Mezey Mihály,
egy. elnök.

Réz Mihály,
egy. igazgató.

Érdekes statisztika.

A berlini zsidó egylet (»Verein Deutscher jüdischen Glaubens«) a napokban kiadta a német birodalom bünyégi statisztikáját, oly összeállításal, melylyel kimutatni akarja, hogy a zsidók kevesebb súlyos büntényt követnek el, mint a mennyi ez elítélések esetei után és a lakosság felekezeti aránya szerint rájuk esik.

A kimutatás oly érdekes, hogy érdemes neki kis helyet szánni. Felsőrséértés miatt a szövetkezett német államokban 49 zsidót ítéltek el (61 helyett), a mennyi a felekezeti arányuk megfelelően, hivatalos személyek elleni erőszak és fenyegetés miatt 361 zsidó lett elítélve (1676 helyett), gyilkosság miatt 2 (17 helyett), emberölés miatt 4 (20 h.), gyermekölés miatt 5 (23 h.), könnyű testi sértés miatt 1910 (2547 h.), lopás miatt 3222 (9515 helyett) stb. — Hanem a következő kategóriáknál fordul a koczka. A katonakötelezettség elleni vétség miatt 4006 zsidó lett elítélve (2408 helyett), mennyi a felekezeti aránynak megfelelően, a munkásnők és gyermek-munkások alkalmazása tekintetében előirt szabályok áthágása miatt 261 (34 helyett), az ipar vállalatoknál előirt óvintézkedések és hatósági rendelkezések be nem tartása miatt 1068 (579) helyett, hamis eskü miatt 213 (111 h.), hamis vád miatt 119 (69 h.), zsarolás miatt 161 (64 h.), iparszerűen üzött és megszokott orgazdaság miatt 124 27 h.), csalás miatt 3775 (1806 h.), okmányhamisítás miatt 750 (429 h.), hamis bukás miatt 110 (12 h.).

Mindezekből az következik ugyan, amit a nevezett egylet bizonyítani akart is, hogy oly bűncselekményeket, melyek a tettes személyes fizikai erejét és bátorságát kihívják, föltételezik — csekélyebb számban követnek el a zsidók, de e helyett aránylag nagy számban követik el azon bűncselekményeket, melyek hamis számítást, alatomos fondorlatot, ravaszsgágot tételeznek föl. Így, mi fönt látjuk, lopni mást engednek maguk helyett, de már az ellopott prédát elfogadják mint csendes orgazdák. Hogy tehát az egyletnek az adatok kikocsájtásával elérni volt szándéka: t. i. a zsidók kisebb foku gonoszságának demonstrálása nem sikerült, azt a fölsorolt adatokból könnyű megítélni. Vannak azonban ezek közt is kivételek!

EGYESÜLETEK.

A Szent-Lászlórol nevezett nagyváradi koldusápoló- és gyermekmenedékház egyesület f. évi szept. hó 9-ik napján d. n. 4^{1/2} órákor saját helyiségében közgyűlést fog tartani, melyre az érdekeltek tisztelettel meghívattak. Tárgy: 1. Az 1895. évi számadások megvizsgálása. 2. Tíz kilépő választmányi tag helyének választás utján betöltése. Folyó ügyek. Az elnök s g.

SZÍNHÁZ.

Szép Heléna.

Igenis, a Szép Helénát adták szép Heléna nélkül. A megöregedett »Szép Heléna« került színre tegnap úgy ahogy. A czimszerepet S. Áldor Juliska játszotta. A bájak mutogatásán kívül hatást nem tudunk konstatálni; a legszebb ének számok hatástalanul hangzanak el, bár igyekezettel énekelt. Csengő hangjával Mezey (Páris) kórta módjára énekelt szerepét. Menelaust Levey remekül adta ügyefogyott Menelaus módjára. A kevésbé jó előadásban Rózsahegy, Kassai, Kantai, Vendrey jó kedvvel játszottak. Lányi Edit (Orestes) tőle megszokott játékkal s énekkel tartóztatta a közönséget, hogy meg ne szökjék, a mely ugyis nagyon mérsékelt számban jelent meg. Zenekar: Trója előtt képzelte magát. sz. d. 2.

Hírek a szinkörből. Ma adják a szinkörben Urich Agost Gutzkov Károly szomorujáték, szerepük van e darabban Cserny Bertának (Judith), Laczkó Arának (Eszter), Bajnóczy Válerianak (Dpinozza Baruch), Szentgyörgyinek (Rabbi Ben Akiba), Klenovitsnak Uriel Acosta, Szathmárynak (Vanderstroten), Janovitsnak (Ben Joachi), Bartosnak (De Ifva orvos), Rózsahegyinek (Ruben). — A darabban előforduló »Ercho-mocho« ünnepi dalt nagy gonddal tanította be Müller Ottó, a színház karnagya.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ⁰⁴ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ³⁰ reggel, 3 ⁴¹ d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁵ éjjel, vegyesvonat 1 ³⁰ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ regg. személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ³⁰ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³⁰ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó felé vegyesvonat 4 ³⁰ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskó - Belényes felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁰ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este,
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este
Püspök- és Felix-fürdő 8 ³⁰ reggel, 4 ⁴⁵ d. u., 7 ³⁰ este, 6 ⁴⁰ * reggel 2 ⁰⁵ * d. u. 9 ¹⁰ * este.	Püspök- és Felix-fürdő 10 ¹⁰ d. e., 6 ³⁰ este, 8 ³⁵ este, 8 ¹⁵ * reggel 3 ³⁷ * d. u., 10 ⁵⁴ * este.

* A csillaggal jelöltek csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

MULATSÁG.

Tánc-estély. Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy a kereskedő ifjuság egyrésze áltai özv. Lőrinczy Viktoráné urnő házában augusztus hó 30-ára tervezett a révi tüzkárosultak s a népkonyha javára felolvasással és tábortábori posta levelezéssel egybekötött Cotillion-táncestély rossz idő folytán nem tartatott meg, s így az estély az 1895. évi szeptember hó 5-én szombaton este a »Fekete sas«

nagytermében fog megtartani. Belépti-díj: Személyjegy 60 kr. Családjegy 3 személyre 1 frt. Kezdeté fél 8 órákor. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntető ügyi osztálya ma nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Sikkasztás vétségével vádolt **Endre z s i k** Rezső bűnügye.

Lopás bűntettével vádolt **Lebovics** Zinder bűnügye.

Lopás bűntettével vádolt **Bulzán János** bűnügye.

Lopás bűntettének kísérletével vádolt **Laza Péter** és **Kuli** bűnügye.

Szándékos emberölés bűntettével vádolt **Papp Sándor** bűnügye.

Az ülésen **Millye Gyula** kir. törvényszéki bíró elnököl. Jegyző: **Hraball Ottó.**

REGÉNY-CSARNOK.

A szökött leány.

— Elbeszélés. —

Írta: **Kincs István.**

VII.

Gyirótné igazat mondott. Megakarta győzni Emiliát, hogy nincsen veszte: mert férje rajongón szereti. De hogyan, miként győzze meg? Talán azért, hogy e két egymásért dobogó szívet közelebb hozza egymáshoz s beismertesse mindkettővel, hogy mennyire tévedtek? Hiszen mindketten botlást követtek el a múltban. De Zsófi jól tudta, hogy ezt egyikük se teszi. Sokkal büszkébb volt mindkettő, mintsem azután a végzetes éjszakai jelenet után egyik is ajkára vette volna lobogó szerelmét. Gyanítják bár, hogy szívek egymásért ég, de az a szív inkább megszakad, hogyszem árulója legyen érzéseinek.

Itt kezdődik a nemes barátnő szerepe. Bogátné fölládozta magát, boldogságát az ő becsületének, miért ne hozhatna ő is tehát neki áldozatot viszont?

Tervét arra alapította, mit a természet törvénye ír az élők szívébe. Közös ellenség ellen az idegenek is összefognak. Nézd a legelőn elszórt náját, egymással nem törődve megy minden állat a maga útján, de ha farkas közelít, valamennyi összefut: egymásban keresik a maguk menedékét.

És Zsófi is a farkas szerepére akart vállalkozni. Megakarta támadni s meghasonlott házaspárt a maga fészében. Tudta, hogy e támadás nem árthat, csak használhat az egymást megérteni nem akaró boldogtalan két teremtetnek. László szívében reg ekamvadt a szenvedély lángja s helyén közöny, talán titkos ellenszenv.

És Gyirótné éppen erre az ellenszenvre s a két hitves kölcsönös, bár titkolt szerelmére épített.

Szép akart lenni. Szép asszonynak ez vajmi könnyű. Üldözni akarta Bogátné, hogy Emiliában fölkelte a féltékenységet, Lászlóban a szerelmére büszke férfiú önértét.

Úgy történt, a hogy előre látta. László Emilia szeme láttára alázta meg őt, kiről azt tudta, hogy közös boldogságuk ellen tör. Zsófi hideg megdöbbenést színlte, ee szive repesett örömeben. Tiszta önértete azt sugta neki, többet tett, mint a menyjével, mint barátnő tartozott.

Hanem egy tényezőt Gyirótné mégis kifeledezt a számításból. S ez a tényező tulajdon férje volt.

Szegény nem tudta, mi történik vele. Komoran nézett maga elé, mint neje mellett ott ült a kocsiban. Feje nehéz volt, egész testében remegett. Az ő veje, szeretett gyermekének tulajdon férje utasítja ki őt a házából. Őt, ki eddig szóval se bántotta Lászlót, ez az ember kiutasítani meri őt, kit még idáig mindenki tisztelt, becsült — szeretett. Emilia látja mind-

ezt s nincsen egy fölvilágosító, vigasztaló szava hozzá.

Mi ez? Irtózatot titoknak kell itt lapponnia! S ő csak gyanítani se tud semmit is. Még most is zsongnak fülében a haragtól reszkető László szavai:

— Távolsítsa el uram, ezt az asszonyt!

Az utolsó szónál megpihent. Ezt az asszonyt! Oh! hát az ő neje miatt történik minden? Mit vétett Lászlónak ez az asszony? De okának csak kell lennie, nagy okának kell lennie, hogy nem tekintve Emiliát, nem ezt a rokoni köteleket, mely őket össze fűzi, így bánjon ő velünk, így alázza meg őket.

S ő neki azt az okot tudnia kell.

Önkénytelen neje tekintett. Tekintetében volt valami az atya részvétéből, a fölindulás lázas hevességéből s a szigorú bíró kérlehetlen vádolásából.

Az asszony nem vette észre, hogy férjének tekintete rajta nyugszik. Némán nézett maga elé. Ajkain mintha lebbenő mosoly játszott volna, arca nyugodt volt, csak homlokára szántottak szorongó gondolatai ránczokból árkokat. Szép volt az a nő, igézően szép.

S ez anyagi külső alatt sötét lélek honolna?

Először történt Gyirótyval, hogy gyanakodni, kezdett. Hiába volt neje nek nyugalma t hiába mosolygó derűje — ennek a férfinak gyanu férközött szívéhez — emésztő, kínos gyanu.

Hazaértek.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Bánffy a kiegyezésről.

Budapest, szept. 2. (Saját tudósítónk táv.) Mint kormánypárti körökben hirlük, b. Bánffy kormányelnök a képviselőház egyik legközelebbi ülésén nyilatkozni fog az Ausztriával megújítandó vám- s kereskedelmi szerződés részleteiről. A kvóta-emelést a kormánypárt többsége elfogadta; egy töredék azonban, mely 25—30 szavazatot képvisel, határozottan ellenzi azt. Falk Miksa, aki a kvótára vonatkozó üzenetet szerkesztette s abban minden emelést ellenzett, most már helyesli ezt és harmadfél százaléknyi új kvóta-teher elvállalása mellett buzgólkodik. Tisza Kálmán ebben támogatja Falkot.

Minisztertanács a deficiztről.

Budapest, szept. 2. (Saját tud. táv.) A tegnapi minisztertanács megállapította az 1897-ik költségelőirányzat beterjesztése alkalmával Lukács László, pénzügyminiszter által tartandó beszéd pontozatait. A deficiztet sokkal csekélyebb összeggel fogják feltüntetni, mint valójában lesz. A folyó évi tulkiadások, melyekre nézve fedezet nincs megszavazva, csak a jövő év elején beterjesztendő zárszámadásokban fognak szerepelni; ezekkel a deficizet nem is sejtett magasságra emelkedik.

Milán és fia.

Páris, szept. 2. (Saját tudósítónk távirata.) Milán király a múlt héten születésnapja alkalmából Szerbiából temérdek üdvözlő táviratot kapott. A szerb kormány szokásos üdvözlő azonban elmaradt, sőt maga Sándor király sem üdvözölte édes atyját.

Sztrájk Angliában.

Glasgow, szept. 2. (Saját tud. távirata.) A vasmunkások munkabeszüntetésével szemben a gyárosok elhatározták, hogy nem teljesítik a sztrájkolók kívánságait, ellenkezőleg teljesen beszűntetik a munkát hat hónapra, ha a kormány úgy az elvállalt szállítások teljesítésére, mint pénzügyi tekintetben moratoriumot enged nekik. Ez ellen azonban a megrendelő cégek köztük több hajógyári vállalat felszóltak és

kötelezettségeik teljesítésére egy egész évi haladékat követelnek. Attól tartanak, hogy az iparvállalatok nagy része kénytelen lesz a munkát beszüntetni, ha a vasgyárak teljesítik a vas-szállításokat.

Előkelő vendégek a kiállításon.

Budapest, szept. 2. (Saját tudósítónk táv.) A bécsi szerb követ és Whyte orosz pénzügyminiszter meglátogatták a kiállítást és nagy elragadtatással nyilatkoztak róla. A vendégeket Schmidt igazgató fogadta.

Lázadás a filippini-szigeteken.

Madrid, szeptember 2. (Saját tud. táv.) A filippini-szigetek kormányzója gyors segélyt kér az anyaországtól, mivel a felkelők újabb támogatásra készülnek.

A helyzet Kréta-szigetén.

Korea, szeptember 2. (Saját tud. táv.) A külföldi konzulok tudatták a krétai ker. képviselőkkel a szultáni irodában foglalt engedményeket, amelyek egészen alárendelt jelentőségűek. A nemzetgyűlést szombatra egybehívják.

A török birodalom fölosztása?

Budapest, szept. 2. (Saját tud. távirata.) Szalonikiból jelentik a következő szenzációt: A nagyhatalmak megbízásából az itteni kikötőbe osztrák-magyar hajóraj fog érkezni s a várost elfoglalja egyidőre, biztosítékul arra, hogy a reformokat már legközelebb keresztülvigyék. A török birodalom más részeinek elfoglalását más nagyhatalmak fogják eszközölni.

KÖZGAZDASÁG.

Tenyésszünk halat.

Hazánkban a mesterséges haltenyésztésre eddig kevés sulyt fektettek, mert folyó vizeink bár folyton kevesebb és kevesebb, de még mindig elegendő halat nyújtottak.

Most azonban már azon ponton állunk, hogy a folyók szabályozása, a vizeknek hajózási és más ipari célokra való felhasználása, valamint a halak meg nem engedett módon való pusztítása által folyóvizeink hal-állománya annyira megkevesbedett, hogy komolyan kell gondolkoznunk a halak mesterséges módon való tenyésztéséről, illetőleg szaporításáról.

Alig léteznek uradalmak, kisebb-nagyobb gazdaságok, melyek haltenyésztésre alkalmas vizekkel ne rendelkeznének, például mindenütt akad egy kis árok, egy kis patak, egy forrás, melynek folyása alkalmas területen víz keresztül. Mután a víz folyik, van lejtője is; csekély költséggel előállítható töltéssel a víz duzzasztható s illetőleg — bizonyos terület elönthető — így könnyű szerrel létesíthető a leereszthető tó.

Vagy pedig felduzzasztunk folyóvizet, abból egy kis árkon elvezetjük a mélyebben fekvő területre a vizet: ott összegyűjtjük.

A most alig szembetűnő forrást kitisztítjuk és az eddigi pocsolyát képező területet haltenyésztésre használhatjuk.

Ugyszólván — minden ártalmasan nem fertőzött — vizet felhasználhatunk haltenyésztésre, csak a víznek megfelelő hallal kell azt benépesítenünk.

Az eddigi gyakorlat azt igazolta be, hogy a haltenyésztésre szánt terület legalább három annyi hasznos hoz, mintha azt földmivelésre használnák fel.

Általánosan ismeretes például, hogy a ponty minden évben fél-fél kgrammal gyarapodik. Mondjuk, hogy van egy gazdának 1/4 hold területe, mely vízzel elárasztható.

Ennek benépesítésére felhasznál 1000 darab fiók-pontyot 3 krjával; ami teszen összesen 30 frtot.

Minden évben gyarapodás darabonként 1/3 kgrammal, vagyis évenként 500 kgram.

Kilogrammját átlag olcsó áron 60 krjával számítva, a jövedelem évenként 300 forint.

Feltéve, hogy a tó előállítása, felügyelete 100—200 frtba is kerül vagy esetleg ha a víz nem volna elég táplálékduz és a halakat étetni kellene; mégis busásan kifizeti már az első évben az összes költségeket és meg nem vendő hasznot hoz; eltekintve attól, hogy a további mesterséges s költséges benépesítés, mivel a halak önmaguktól szaporodnak, a következő években már szükségtelen.

Megjegyezzük, hogy nemesebb halfajoknak tenyésztése még több hasznot hoz.

E szakmába vágó felvilágosítással és utbagazítással, esetleg a helyszínén is szívesen szolgál valamint fiatal és ivó-képes halakat szállít jutányos áron az államilag segélyezett „Mesterséges Haltenyésztő” Bucsa (Bihar-megye.)

A nemzetközi gazdakongresszus alkalmából időszerű cikket olvasunk a Magyar Gazdák Szemléjében a buza folytonos árhanyatlásának okairól. A cikket Bernát István az ismert gazdasági szakíró írja. Érdekesen fejtegeti, hogy az árhanyatlásnak nem a túltermelés az oka, mely ilyen tényleg nincs, hanem a börzei határidő-játék papiros-buzával, illetőleg az üzletek buzában — de buza nélkül. Ennek a veszedelemnek az ellensúlyozásával föltétlenül szükségesnek tartja az aranyvalutával szemben az ezüst értékének helyreállítását és a különböző üzletek eltiltását. Hivatkozik az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Gazdaszövetség álláspontjára, melyek a börze reformja ügyében kidolgozott emlékirataikban egyértelműen állást foglalnak a különböző üzletek ellen s annak mielőbb való eltörlését sürgetik, — s a német birodalmi tanácsra, melynek többsége csak nem rég szintén a börzejáték teljes eltörlése mellett nyilatkozott. A Magyar Gazdák Szemléje legutábbi füzetében figyelemre méltó cikket ír még dr. Csillag Gyula egyetemi tanár a gazdasági cselédügyről és a munkás- és cselédbiztosításról, — Bálint Imre pedig a tőzsde reformjáról. A folyóiratot a Magyar Gazdaszövetség adja ki s tagjainak, a kik évi 6 frt tagsági díj fizetésére kötelezik makukat, ingyen küldi.

Uj marharakodó állomás. Földmivelésügyi miniszter a temesvár-báziási helyi érdekű vasut vonalán Temesvármegye területén fekvő Buziás és Török-Székos állomásokat marharakodó állomásokul engedélyezte. Ajánljuk ezen körülményt gazdaközönségünk figyelmébe.

Nagyváradai hetivásár.

— Szeptember 1. —

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1896. szeptember 1-ső napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Ó buza 6.30 Uj buza 6.20 Kétszeres buza, 5.40.—5.20. Rozs 5.40—5.30 Árpa 4.10—4.00 Zab 4.90.—4.70 Tengeri 4.10—4.00 Borsó 14.—Lencse 16.—Bab 8.50. Köleskása 12.00 Burgonya 2.50 Lángliszt 12.50 Zsemlyelisz 12.00 Fehérkenyér liszt 11.10 Barnakenyér liszt 10.—széna fuvarral 2.60. Szalma fuvarral 1.40 Szalonna 53.00 6 kiló zsúpp-szalma 07 kr, 150 kgrm. alom-szalma 03 kr. 1 köbméter tűzifa, bikk 3.—, tölgy 2.80, eser 3.25. 100 kiló marhahus 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaolaj 50.—. Egy liter bor ó 50, uj 40. Pálinka 36 szilvapálinka 95, szesz 85. Egy métermázsasó 10.70, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 34.—, szappan 25.—, birka gyapju — magyar gyapju 00.—. Egy hektoliter ó-bor 34.— uj bor 25.—, méz 1.10, kemény faszén 1.80, puha faszén —, kendermag 9.— köles 6.— repce 10.00, dió 22.—, mogyoró —, aszu szilva 18.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 32, veres hagyma 12, fog-hagyma 30, bors 1.60, paprika 1.20 barnakenyér 9. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —. frtíg, 1 mm. Lóhere —.— 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. szeptember 1-ről egy pár első rendű jármás ökör 290—330 egy pár másodrendű jármás ökör 230. 275, egy pár

harmadrendű jármás ökör 120, 185. 1 pár fejős tehén 100—185. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—85 1 drb vágó tehén 150 kgr. 45—62, 1 drb. veres borju 10—13 1 drb. fél éves borju 17—25. 1 drb egy éves borju 28—40. két éves borju 35. 65. 1 drb. hizott sertés —, — 1 pár fél éves sertés —, —, 1 pár egy éves sertés —, —, 1 pár két éves sertés —, —, egy drb. jó igás ló 65.—90 1 pár ökörbőr 15—21. egy pár tehénbőr 12—16 borjubőr 4—5.—, 1 pár lóbor 8—9. 1 pár juhbor 0.00—0.00

Forgalmi kimutatás 1896. évi szeptemb. hó 1-ről: Tiszta buza körülbelül 1500 hltr, kétszeres buza 600 hltr, rozs 1200 hltr, árpa 400 hltr. zab 500 hltr, tengeri 150 hltr, burgonya 900 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy — drb, félhizott — sovány —, süldő —, malacz —, hizott marha 48, jármás ökör 765, fejős tehén 400, borju 362, bivaly 15, juh és bárány 280 ló 235.

Terménytőzsde.

Budapest, szeptember 2.

B u z a tavaszra, bácskai	6.95
» tavaszra, északi	6.97
» szeptember-októberre, bácskai	7.23
» szept.-okt.-re északi	7.25
R o z s tavaszra bácskai	6.32
R o z s tavaszra, északi	6.34
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	4.00
» jun.-jul.-ra, északi	4.02
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.95
» aug.-szept.re, északi	11.05

Bécs, szeptember 2.

B u z a tiszai	7.50—7.80
» bányási	7.15—7.70
» bácskai	7.15—7.55
» szokványúru ószre	7.19—7.25
B u z a szokványúru tavaszra	7.55—7.57
R o z s tiszavidéki	6.80—6.90
» szokványúru tavaszra	0.00—0.00
» szokványúru tavaszra	0.00—0.00
T e n g e r i magyar	6.25—7.75
Z a b, magyar kereskedelmi	0.00—0.00

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. szept. 2.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	99.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	101.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	154.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.—
Osztrák járdék papirban	101.75
Osztrák járdék ezüstben	101.75
Osztrák járdék aranyban	123.25
Osztrák korona járdék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	145.50
Osztrák magyar bankrészevény	962.—
Magyar hitelbank részvény	401.50
Osztrák hitelintézeti részvény	372.60
Osztrák-magyar államvasuti részvény	368.25
20 frankos arany (Napoleonador)	9.48
Német birodalmi márka	58.60
London vista	119.55
Páris vista	47.45
20 márkás arany	11.71

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Csütörtökön, 1896. szeptember 3-án, a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével Este 7 órakor rendes helyárrakkal:

URIEL ACOSTA.

(A bölcsész szerelme.) Szomorujáték 5 felvonásban.

Kezdete 7, vége 10 órakor.

Holnap, pénteken 1896. szeptember hó 4-én,

LEAR KIRÁLY.

Tragédia 5 felvonásban.

Előkészületen:

Angot, a csarnok leánya.

Operette 3 felvonásban.

BÉNI BÁCSI.

Bohózat 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

— EGYHAZI NYOMTATVANYOK. —

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Telefon összeköttetés.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. sz.

Telefon összeköttetés.

A nagyérdemü közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be ahol *bármily mennyiségben* mindennemü

IRODASZEREK

beszerezhetők.

Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, koczkás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajzpapirokat iskolák és (Wathman-féle) mérnökök részére fényezett (pausa) vásznat Csinos névjegyek nagy választékban, bál meghívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére irkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képe stb stb.*

Kitünő minőségü

alluminium-, aczél- és bronz-tollakat.

Tollszárazakat.

Itatóspapírt és porzót.

I r o n t.

Tentát és tentatartót.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemü közönség figyelmét kitünően fölszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA,

ahol mindennemü nyomtatványok: u. m. hirlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok olcsón és pontosan elkészítetnek. Színes kivitelben üzleti-kártyák, számlák és körlevelek.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel (vidékre is bérmentve) szolgálunk.

Levélpapíros dobozokban 30 krtól 1 irt 50 krig.